תלמוד ירושלמי · מפרשים · חידושי חתם סופר על תלמוד ירושלמי · סדר זרעים

חידושי חתם סופר על תלמוד ירושלמי חלה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

חידושי חתם סופר על תלמוד ירושלמי חלה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/חידושי-חתם-סופר-על-תלמוד-ירושלמי-חלה/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק ב 4
הלכה א 4
פרק ד 5
הלכה ה 5

פרק ב

הלכה א

ר' יונה בעא קומי ר' ירמיה בשעה שנכנסו ישראל לארץ וכו' מעתה אפי' חיטין בעלייה וכו'. מה שנסתפק הירושלמי אי נאסרו חיטין בעלייה. י"ל דהיינו ספיקו של ר' ירמי' בחולין י"ד ע"א איברי בשר נחירה שהכניסו ישראל לארץ וכו' והא לא קשיא על הירושלמי הא אפי' קדלי דחזירי אשתרי מכ"ש חדש כקושטי' הש"ס שם ע"ש. י"ל אפי' לשיטתו של הרמב"ן פ' ואתחנן שכ' על פסוק והי' כי יביאך וכו' דאפי' בלא רעבון וצמאון הותר להם לאכול שלל אויביהם מ"מ היינו דוקא אותן איסורים שאין להם היתר לעולם כמו קדלי דחזירי אותן הותרו משום שלל אויביהם. משא"כ חדש הרי יכלו לאכול מחיטי אויביהם אחר העומר מה"ת יאכלוהו קודם העומר נמצא מטעם דהותר להם קדלי דחזירי לא הותר להם חדש כלל לכן נסתפק הירושלמי אי נימא דבר הנאסר מכאן ואילך אוסר גם למפרע נמצא שנאסרו חטים בעלייה לענין חדש ובשר נחירה כבש"ס דילן או לא אלא מכאן ואילך נאסר ולא מה שכבר הותר לפני זה. והנה הירושלמי פשיט לאיסורא. וכן נראה מש"ס דילן דקאמר ממחרת הפסח אכול מעיקרא לא אכול משמע כלל כלל לא אפי' ישן לא ומכ"ש לפמ"ש רד"ק דעבור הארץ היינו ישן ותבואת הארץ היינו חדש ולדבריו צ"ל פי' הקרא ע"ד הש"ס כך דגם הישן נאסר וממחרת הפסח הותר ע"י העומר ע"כ השבית המן דמשום חדש שהותר אז לא הי' משבית המן שהרי צריך זמן הרבה יום ויומים עד שיהי' החדש הנקצר כרמל ראוי למחנה גדולה כזו וכי כולם יספיקו עצמם בקלי וכרמל ע"ד תחבולה והמצאה שיהי' ראוי לאכול ע"כ השבית המן ממחרת הפסח בט"ז באכלם מעבור הארץ היינו ישן אחר העומר ואומר אח"כ ויאכלו מתבואת הארץ היינו מן החדש בשנה ההיא פי' ולא ביום ההוא כי עדיין הי' צריך תיקון עד שיהי' ראוי לאכול. ובזה מיושבים דברי רש"י בחולין י"ז הנ"ל שפי' על איבעי' דר"י שהוא דרוש וקבל שכר. ומקשים העולם אמאי לא פירש כמ"ש הרא"ש שם דנפקותא גם בזמננו לנודר מניסן ואילך וכדומה ע"ש ברא"ש. ולפי הנ"ל י"ל דס"ל לרש"י דמשמע משמעתין ומירושלמי דר' ירמיה גופי' ידע כל זה ופשוט ליה לאסור ומאי קמיבעי' לי' וע"כ ס"ל דדוקא בכל איסורים שבתורה פשוט לאיסור משא"כ איברי בשר נחירה התירן חידוש הוא ואולי נימא הואיל וחדשה בו תורה קולא א' ניקול בו עוד קולא אחריתי להתיר גם בכניסתן לא"י וכה"ג קאמר ש"ס בכורות גבי חלב טמאה ה"א הואיל והקיל בה תורה קולא אחת להתיר דבר דאתי מחי ניקיל גם חלב טמאה וה"נ דכוותי' לכן כתב רש"י דרוש וקבל שכר ודו"ק:

שנייא היא שמצות עשה דוחה למצות ל"ת וכו'. עי' תוס' קידושין ל"ח ע"א שהקשו בשם ירושלמי ליתי עשה ולדחי ל"ת. וי"ל דהא אין עשה דוחה ל"ת אלא בעידנא דמיעקר ללאו קמקיים עשה והכא נהי דאכילת מצה הוה בעידנא מ"מ הא אסור לקצור לפני העומר וקצירה לא הוה בעידנא ואפי' לפמ"ש מג"א בשם ר"ת בסי' תמ"ו דעשה דרבים לא בעי בעידנא ונימא נמי דאכילת מצה הוה עשה דרבים. מ"מ כבר הקשיתי על סברא זו ממס' שבת קל"ב ע"ב. דאפי' עשה דכבודה שהיא עשה דרבים לא דחי צרעת משום דליכא בעידנא. ועכצ"ל כך דצרעת הוה נמי עשה ומאי אולמי דהאי עשה מהאי עשה. נהי דבעלמא אמרינן עשה דרבים דחי עשה דיחיד ואמרי' נמי עשה דרבים דוחה ל"ת אפי' אי בעידנא דמיעקר לאו לא מקיים עשה מ"מ תרתי לא עבדינן שיהי' עשה דרבים דוחה עשה שלא בעידנא כ"כ אין כח בעשה דרבים לכן אין עבודה דוחה צרעת כנ"ל. וא"כ ה"נ נהי דאכילת מצה דוחה ל"ת דחדש מ"מ הכא דאיסור קצירה לפני העומר עשה הוא ראשית קצירכם. ואין עשה דרבים דוחה עשה דיחיד שלא בעידנא וא"ש. [ועי' ח"ס על ל"ז סוגיות בסוגיא דחדש שנת נפלאות לפ"ק ד"ה בשלמא למ"ד וכו']:

פרק ד

הלכה ה

תני האשה עושה פסח לעצמה והשני טפילה לאחרים דר"מ. ר' יוסי אומר האשה עושה פסח שני לעצמה אפילו בשבת. ולכאורה תליא זה בפלוגתא ר' ישמעאל ור' עקיבא דר"ע ס"ל לה יטמא מצוה ור"י ס"ל רשות וכן בכמה דברים עי' ריש סוטה ותוס' שם. דמשמע דבר שהיה מהראוי שלא לעשות והתורה כתב לעשות אי הוא רשות או חובה כגון גואל הדם שמהסברא שלא ימית הרוצח והתורה כתב להמיתו י"ל רשות בעלמא וי"ל מצוה וכן טומאת כהן לקרוביו. וכן הכא קרבן שהוא מ"ע שהזי"ג שמסברא חצונה אסורה לאשה להחמיר להביא חולין בעזרה וי"ל שהתורה נתנה לה רשות שה לבית וי"ל נמי מצוה: